

Oponentský posudok

INSLOVENČNÉ KONANIA PODĽA NARIADENIA O INSOLVENČNOM KONANÍ

(Habilitačná práca- JUDr. Milan Sudzina, PhD.)

Na základe rozhodnutia dekanky Právnickej fakulty UJPŠ č. j. PRA 1740/2018-103903, PRA 4295/2018 z 29. októbra 2018 som bol menovaný za oponenta habilitačnej práce Milana Sudzina „Insolvenčné konania podľa Nariadenia o insolvenčnom konaní a bol som požiadaný o vypracovanie posudku do 31. januára 2019.

Trhová ekonomika nemôže existovať bez insolvenčného práva, a preto po zmene politicko- spoločenských pomerov sa už v roku 1991 prinavrátilo insolvenčné právo do nášho právneho poriadku. Veritelia, dlžníci, súd a správcovia vnikali do problematiky národného insolvenčného práva a postupne sa vytvárala príslušná judikatúra. Vstupom do Európskej únie sme už nevystačili s národnou právnou úpravou a museli sme sa oboznamovať s právom Európskej únie a postupne ho aplikovať. Európskemu prieniku sa nevyhlo ani insolvenčné právo. Spoločný trh okrem množstva výhod prináša aj zvýšené riziko cezhraničných konkurzov, čo zodpovedá aj celkovému svetovému trendu globalizácie ekonomiky. Národné právne úpravy konkurzného práva sú tak rozdielne, že Európska únia siahla k jeho „harmonizácii“ prostredníctvom nariadenia. Prvé nariadenie (ES) č. 1346/2000 sa postupne ukázalo ako nedostatočné, a preto bolo nahradené Nariadením č. 2015/848 z 20. mája 2015 z účinnosťou od 26. júna 2017 (ďalej len „druhé nariadenie“).

Z uvedeného vyplýva, že práca, ktorá sa venuje druhému nariadeniu je vysoko aktuálna, v domácej literatúre nebola zatiaľ komplexne spracovaná a práve o to sa snaží posudzovaná habilitačná práca. Insolvenčné právo je pomerne zložitou právnou úpravou, pretože obsahuje právne normy procesné aj hmotnoprávne, čo kladie značné nároky na spracovanie tejto problematiky. Druhé nariadenie má najmä procesnú povahu, pretože v ňom prevažujú právne normy procesnej povahy.

Autor nelipne na systematike nového nariadenia a snaží sa v práci riešenie problematiky spracovať cez základné inštitúty insolvenčného práva, rešpektujúc hlavné ciele druhého nariadenia. V úvodnej časti sa venuje vymedzeniu pôsobnosti nového nariadenia a následne analyzuje tri druhy konaní (hlavné, vedľajšie a územné). V skutočnosti nejde o konania podľa druhého nariadenia, pretože ide o konania podľa národnej právnej úpravy niektorého členského štátu, ale nariadenie ho podľa ním stanovených kritérií prehlasuje za konanie hlavné alebo vedľajšie alebo územné (s. 59 a nasl. práce).

Jedným zo základných funkcií druhého nariadenia je určiť medzinárodnú právomoc súdu toho ktorého štátu pri cezhraničných konkurzoch, a to predovšetkým na začatie konkurzného konania i keď autor analyzuje aj ostatné konania súvisiace s konkurzným konaním. Základným kritériom pre určenie právomoci na začatie hlavného konania je COMI. Autor správne venuje tomuto základnému inštitútu samostatnú kapitolu. Pri výklade jednotlivých ustanovení druhého nariadenia vychádza z rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie vydaných na základe predbežných otázok, ktoré položili národné sudy v konkurzných konaniach. Autor si uvedomuje, že bez znalosti tejto judikatúry nie je možná správna interpretácia príslušných ustanovení druhého nariadenia, podľa ktorej sa určí medzinárodná právomoc súdu niektorého členského štátu.

Uvedené výklady autora sú veľmi dôležité aj pre aplikačnú prax, najmä všeobecné súd, ktoré musia vo výroku vysloviť medzinárodnú súdnu právomoc. V tejto súvislosti by bolo bývalo vhodné, keby bol autor reagoval na povinnosť národného súdu vysloviť v rozhodnutí o začatí konania svoju právomoc, vrátane príslušných ustanovení druhého nariadenia (čl. 4 ods. 1 druhého nariadenia). Naša právna úprava ukladá túto povinnosť až v uznesení o vyhlásení konkurzu, i keď tomuto rozhodnutiu predchádza uznesenie o začatí konkurzného konania (s. 96 a nasl.).

Nariadenie má zabezpečiť univerzálne účinky vyhlásenia konkurzu, a to tak vo vzťahu k majetku, bez ohľadu na území, ktorého členského štátu sa nachádza ako aj vo vzťahu ku všetkým zahraničným veriteľom. Autor venuje adekvátnu pozornosť tak uznávaniu účinkov rozhodnutia o vyhlásení cezhraničného konkurzu, ako aj prihlasovaniu pohľadávok zahraničnými veriteľmi, kde dochádza v aplikačnej praxi k častým problémom.

Úplne novou problematikou je konkurzné konanie pre koncernové zoskupenia, ktoré druhé nariadenie označuje ako „skupiny.“ Novosť problematiky je nielen v tom, že prvé nariadenie nemalo v tomto smere žiadnu právnu úpravu ale túto právnu úpravu nemáme ani naša národná právna úprava inslovenčného práva a nemáme ju ani v Obchodnom zákonníku.

Autor komplexne v habilitačnej práci spracoval problematiku cezhraničných konkurzov podľa druhého nariadenia. Komplexnosť spracovania spočíva aj v tom, že porovnáva novú právnu úpravu s právnou úpravou v prvom nariadení, čím vytvoril kontinuálny výklad právnej úpravy cezhraničných konkurzov v práve Európskej únie. Tam kde to bolo potrebné, ustanovenia druhého nariadenia prepája s príslušnými ustanoveniami našej právnej úpravy.

Už tradične v závere práce predkladá autor *návrhy de lege ferenda*, a to tak pri druhom nariadení, ako aj pri vnútroštátnej právnej úprave. I keď rešpektujem právo autora na predkladanie prípadných zmien právnej úpravy *de lege lata*, u druhého nariadenia to predsa len považujem za predčasné. Pokiaľ ide o národnú právnu úpravu, táto neustálymi novelizácie ide v trende hypertrofiie národného práva, čo vytvára nestabilitu práva, jeho nepoznatelnosť a jeho neúčinnosť. Logickým dôsledkom je potom nepredvídateľnosť judikatúry, čo je v rozpore s princípom právnej istoty. Osobne, viac ako *návrhy de lege ferenda* oceňujem návrhy na riešenie interpretačno aplikačných problémov na úrovni právnej úpravy *de lege lata* s využitím všeobecných právnych princípov, princípov toho ktorého právneho odvetvia a ústavnoprávnych hodnôt. Pri týchto návrhoch nie je možné sa celkom stotožniť so záverom

autora, že povinnosť zahraničného veriteľa zriadiť si zástupcu na doručovanie sťaží veriteľovi prihlasovanie pohľadávky (s. 333 práce). Prihlasovanie veriteľa nie je viazané na zástupcu na doručovanie, pretože veriteľ sa môže prihlásiť svoju pohľadávku sám „zo zahraničia“, a to napr. poštou alebo elektronickými prostriedkami do elektronickej schránky správcu. Zástupcu na doručovanie potrebuje veriteľ len pre následnú komunikáciu so súdom, ak nemá zriadenú elektronickú schránku. Písomná komunikácia súdu s veriteľmi je po vyhlásení konkurzu minimálna, pričom súd doručuje väčšinu písomností prostredníctvom zverejnenia v Obchodnom vestníku. Podobne nie je možné súhlasiť s aktívnou vecnou legitimáciou likvidátora na podanie odvolania (s 332 práce), pretože likvidátor už nemá samostatnú aktívnu vecnú legitimáciu ani na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, pretože koná ako zástupca dlžníka. Ohľadne prípustnosti dovolania, však naša právna úprava nie je v súlade s druhým nariadením, čo však tiež nepovažujem za problém, pretože sudca musí aplikovať nariadenie a nie národnú právnu úpravu.

Napriek pripomienkam, ktoré nie sú zásadnej povahy, predložená habilitačná práca je presvedčivým dôkazom toho, že autor je schopný samostatnej vedeckej práce. V posudzovanej habilitačnej práci používa väčšinu vedeckých metód ako napr. metódu syntézy, analýzy, dedukcie, komparácie, metódu historickú a ďalšie. Autor spracoval značné množstvo zahraničnej literatúry, judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ústavných súdov ako aj všeobecných súdov. Na základe získaných poznatkov potom formuloval svoje názory.

Uvítal som, že habilitačná práca bola vydaná knižne Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika, Právnickou fakultou, Košice 2018, ISBN 978-80-8152-614-5. Posudzovaná práca nie je totiž napísaná len samoučelne (pre habilitačné konanie), pretože zvolenou témou, úrovňou jej spracovania ju určite uvíta aj aplikačná prax. Práca je využiteľná na súdoch, správcami, ktorí budú ustanovení v cezhraničných insolvenčných konaniach, veriteľmi pri prihlasovaní pohľadávok, ale j dlžníkmi, na majetok ktorých bude vyhlásený konkurz. Rovnako habilitačná práca poslúži ako výborný študijný materiál k problematike cezhraničných konkurzov.

Kontrola originality, ktorá vykazuje zhodu 4, 92%, len potvrdzuje tvrdenie oponenta, že habilitačná práca predstavuje prvé komplexné spracovanie cezhraničných konkurzov podľa druhého nariadenia.

Na základe uvedeného odporúčam prijať habilitačnú prácu na obhajobu a v prípade úspešnej obhajoby udeliť JUD. Milanovi Sudzinovi, PhD.

vedecko- akademickú hodnosť „docent“

Otázka na obhajobu: Vymedziť cezhraničné konkurzy v zmysle druhého nariadenia a našej právnej úpravy.